

RUBA MIHÁLY AJÁNDÉKA

A norvég mészárlás után az egyik nagy példányszámú nyugati lap, amelynek alkalmanként bedolgoztam, mert a főszerkesztőnek tetszett, hogy román tudósítója is van, talán a világhírű vérszívó gróf miatt, vagy talán valami egészen másért, és amely lap megfelelően bulvár volt ahhoz, hogy vértől és könnyektől egyaránt csepegős riportokkal etesse olvasóit, szóval ez a lap 2011 nyarán egy olyan nyomra állított rá, amelyről mindaddig távoli ismereteim sem voltak, pedig azt hittem, viszonylag tájékozott vagyok. Már másnap Bukarestbe kellett utaznom, és az országnak abból a részéből, ahol éltem, több lehetőség is rendelkezésemre állt a fővárosba jutáshoz, végül egy kisbusz mellett döntöttem, amilyeneket erre felé maxi-taxinak szokás nevezni, és általában a tizenkilenc ülőhelyen kívül állójegyet is váltanak rá, úgyhogy a zsúfolásig telt jármű az örült sebesség mellett ráadásul a levegőtlenességgel is igyekszik halálfélelmet kelteni gyanútlan utasaiban. Hátránya egyben előnye is a maxi-taxinak, alig öt és fél óra alatt a vezető napilapoknak is otthont adó, irdatlan Scînteia-ház előtt nézelődtem, és magamban kiszámítottam, hogy vonattal még csak félúton járnék. A szörnyű előzéseket, a száz kilométer föltötti sebességet azonban még napokig nem feledhettem, este, ahogy a Herăstrău-parkhoz közeli szállodában megpróbáltam álomra hajtani a fejem, frontális

ütközések fenyegetései jelentek meg előttem, amelyeket hol sikerült kikerülni, hol egyáltalán nem, és ilyenkor mindig a csattanáson túli némaság fogadott, az úton szétszóródott csomagokat láttam, vérző, kicsavart végtagú utasokat, akikhez a mentő talán sosem fog megérkezni, mert a Prahova völgyének szűk sikátorában egyetlen vesztglő autó elegendő a torlódáshoz. És különben is, álmokban nem szokás mentőt hívni, gondoltam valami miatt.

Ilyen képektől terhesen indultam másnap Ruba Mihály keresésére, akivel a bulvárlap kérésére interjút kellett készítenem mindenáron. Az e-mailen átküldött dosszié tanúsága szerint Ruba úr másfél évesen veszítette el szüleit, mégpedig hihetetlen és egyben megrázó körülmények között, ugyanis gyerekként tanúja volt apja és anyja kivégzéséhez hasonló lemészárlásának. A gyilkost vagy gyilkosokat sohasem fogták el, hiszen Mihály, apró kisgyerekként, szinte csecsemőként természetesen nem emlékezhetett az elkövetőre, a gyilkos fegyverrel, egy pisztollyal játszadozva találtak rá, szülei vérrel borított ágyában, tőle karnyújtásnyira a tarkanon lőtt apával és a szívtájékon eltalált anyával. Mit lehet mondani ilyenkor, kóvályogtam Bukarest olvadozó utcáin, a hűgyszagú metróban fulladozva, magamba temetkezve, miközben mélységbe ráncigáló karoknak érzékeltem a nekem ütődő járókelőket, és élőhalottként arra kárhoztattam máris, hogy Ruba Mihály szüleinek kísérteteivel az oldalamon közeledjem fiuk felé. Megbollygatott állóvizek, szélcsendből fölébredő hullámok zaját hallottam, és egyben súlyos örvények sikoltozó hangját, ahogy feltartóztathatatlanul közelítenek felém, beszippantanak, újra és újra magukba szippantanak, játszanak velem, dobálnak, a felszínnel kecsgetnek, hogy aztán végérvényesen a mélybe rántva sose tartsák be ígéretüket. Bevallom, abban a pillanatban úgy is éreztem, hogy a meder aljáról nincs visszaút, de azt is pontosan tudtam, hogy más lehetőségem sincs, pénztelenségem, amelyből a külföldi lap időről időre, ám sosem végérvényesen, kihúzott, megmentett, egyben a lehető legmélyebbre

süllyesztett, mert miközben egyfelől törölte tartozásaimat, másvegről tartozásaimat az elkárhozandó lelkek folyószámlájához írta. Azokban a hetekben jelent meg a *News of the World* utolsó száma, és aki tudja, miféle botrányos körülmények között ért véget annak a lapnak a sorsa, pontosan meg tudja érteni helyzetemet.

Ám Ruba Mihállyal, aki segédkorrektorként dolgozott egy női magazinnál, aznap nem sikerült találkoznom, és a Scînteia óriási labirintusában bolyongva tulajdonképpen nem is bántam, hirtelen föllélegeztem, ráadásul segítőkész kolléganője meghívott egy kávéra a Kiseleff sugárút árnyas fái alatt tenyésző teraszainak valamelyikére, és nem tudtam nemet mondani. Akkor már Monica bájainak rabjaként ültem, és élveztem a fővárosi, kis sé éneklős akcentusát, és először, ahogy illik, csak Bukarest elviselhetetlen, mégis magával ragadó balkániasságáról fecsegtünk, jobbra közhelyeket, azután a Scînteia-ház építésének történetéről, és már-már lejárt a lány ebédideje is, amikor Ruba Mihályra terelődött a szó, és amikor pár mondatban gyorsan előadtam, miről is lenne szó, Monica, az életvidám nő holtápadttá változva mondta, hogy itt nem beszélhetünk, és hogy este találkozunk a Nemzeti Színháznál. Azzal faképnél hagyott, a kávé is én fizettem ki. Miközben a pincérrel értekeztem, arra gondoltam, a lány nem véletlenül jött el velem kávézni, és hogy Ruba Mihályhoz az út egyértelműen rajta keresztül vezet. Annyit még megtudtam Mihályról, hogy fél éve felmondott a női magazinnál, de nem tudják, hol dolgozik. Monicára és az esti találkozásra bíztram hát magam, és még egy szolidabb inget is vásároltam, arra számítva, hogy netalán színházba kell elkísérnem Monicát, az eszembe se jutott, hogy nyáron a Nemzeti társulata is szabadságot. Nyolcra beszélünk meg találkozót, én azonban már fél nyolckor ott sétáltam fel és alá, időközben tudomásul véve a Nemzeti nyári szünidejét, és vásároltam egy tábla csokit, hogy valamivel kedveskedjek a szépséges Monicának. A lány természetesen nem érkezett meg nyolcra, sőt fél tíz is elmúlt már, amikor a megolvadt csokolá-

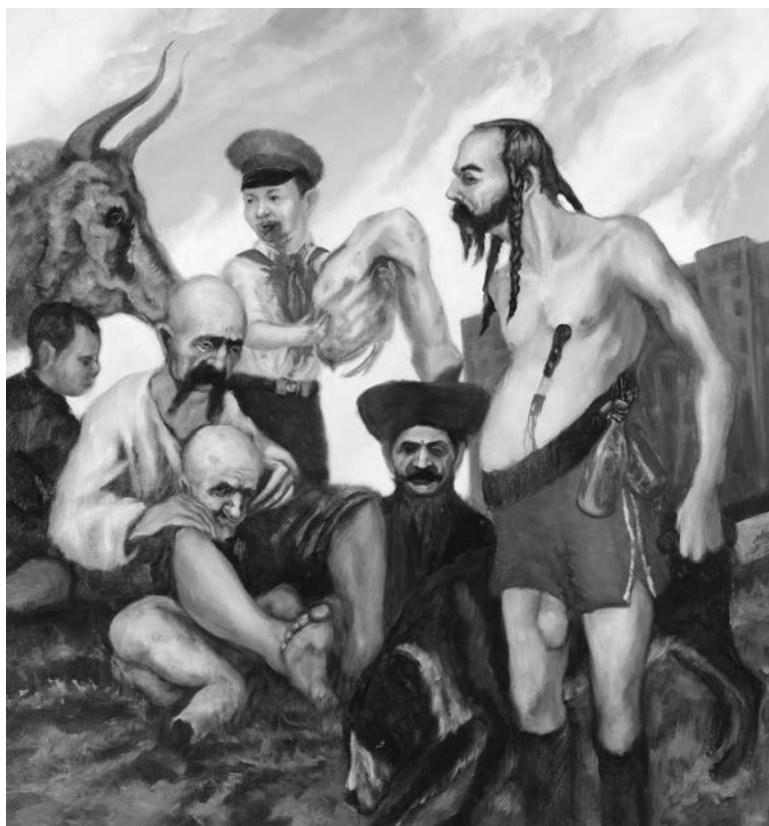
déval a zsebemben végre megpillantottam, ahogy könnyű nyári ruhában közeledik, és még mielőtt odaért volna hozzám, feltűnésmentesen kukába dobtam a csokit. Ruba Mihály ott fönt dolgozik, mondta bevezetés nélkül, és a Nemzeti homlokzata felé mutatott. Bevallom, semmit nem értettem az egészből, de a lány határozott léptekkel indult az épület jobb szárnya felé, és sürgetve pillantgatott hátra, hogy kövessem végre. Egy lépcsőházban találtuk magunkat, a széles lépcsőkön népes társaságok közlekedtek, fel és alá, és hamar rájöttem, hogy egy szórakozóhely bejáratának közvetlen közelében vagyunk, és sejtésem be is igazolódott, igaz, több emelettel följebb. A Nemzeti tetejére érkeztünk meg, ahol egyszerű padok és asztalok, na és fiatalok tömege fogadott, alant pedig az estébe hanyatló főváros sárga fényei. A tetőn nem is annyira a zenétől, hanem inkább a rengeteg vendég zshivájától nem hallhattuk jól egymást, ezért Monica megragadta a kezemet, és vitt magával, keresztül a tömegen. Először a bárpulznál érdeklődtünk, Monica hosszasan beszélgetett néhány pincérrel, végül kerestünk egy félig-meddig üres asztalt, és sört rendelünk. Monica egészen közel húzódott hozzám, mintha bizalmas vallomásra készülne, persze, az sem volt kizárt, hogy a lárma miatt telepedett le ennyire közel, mindenesetre orrom a mély dekoltázsába lógott, a homlokomat pedig percenként megcsiklandozta kalandos tincseinek némely, a tetőn tartózkodó kellemes szél hatására előrendülő fürtje. Épp a fordítottja történt most velünk, mint déli találkozásunkkor, a kezdetektől Ruba Mihályról beszélgettünk, és csak később a városról, és ha a Monica szájából elhangzottakra gondolok így utólag, egészen logikusnak tartom, hogy ez így esett. Azzal együtt, hogy Monica elbeszélése alapján az ügyem elképesztő fordulatot nyert, egyáltalán nem kerültem közelebb Ruba Mihályhoz, hiszen aznap hiába ültünk a Nemzeti tetején zárásig, Mihály nem jelent meg. De megint csak azt kell mondanom, ez is érthetőnek tetszett akkor is, és most is, hiszen Monica azzal kezdte mondanivalóját, hogy Ruba Mihály fél éve, pontosan harmincadik születésnapjára különleges

ajándékban részesült, mégpedig valahonnan megtudta szülei gyilkosának kilétét. Éppen azokban a napokban mondott fel a kiadónál, hirtelen szótlanná vált, senkivel sem beszélt többé, és kéthetes kötelező felmondási idejét töltve egészen váratlanul árulta el titkát Monicának, aki annyira meglepődött, hogy nem kérdezősködött, nem érdekelték a részletek, amit a fiú láthatóan furcsállt, de nem tette szóvá. Pár héttel később látta újra Mihályt, itt, a Nemzeti tetején, és a fiú rendkívül megörült Monicának, és megkérte, hogy várja meg, míg végez, mert szívesen meginna vele valamit, és a lány, mivel mindig is szimpatikus volt számára Mihály, valóban megvárta, és végül a fiú ágyában kötött ki. A titokhoz, hogy kik is a gyilkosok, azonban így sem került közelebb, mert valószínűleg nem is akart, amit ráadásul a fiú másnap reggeli elutasító, undok magatartása is tetézt. A lány néha még összefutott vele, mert szerette a Nemzeti tetőteraszát, de hosszabban sosem beszélgettek, egyszer azonban Mihály azt mondta, egyre több részlet jut az eszébe, amikor a szülei halálára gondol, és hogy va-

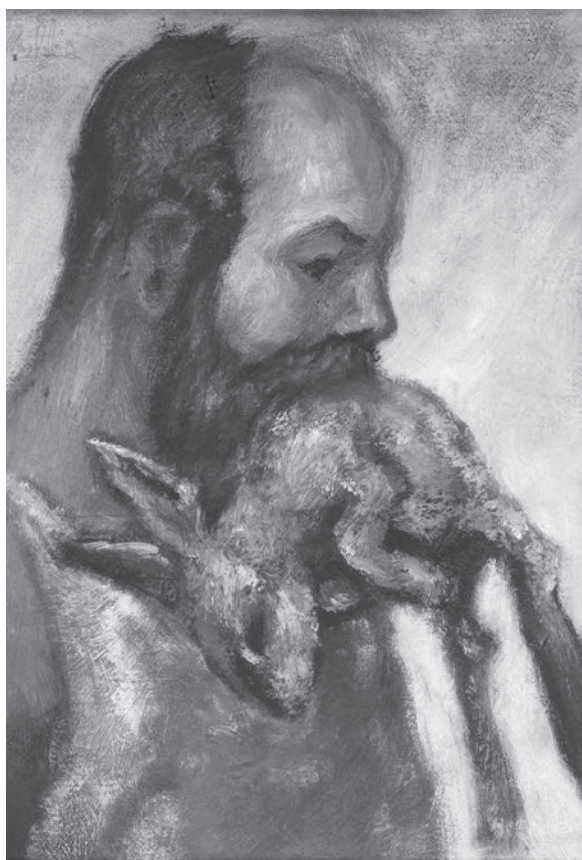
lamilyen keleti módszerrel igyekszik egyre többet megtudni, és hogy ne haragudjon rá, hamarosan úgymint el fog tűnni.

Az egész zavaros történet leginkább valamilyen szappanoperára kezdett hasonlítani előttem, amiben a kelleténél több vért írtak bele a készítőik, az újságom meg pontosan ezt szerette volna tőlem. A lány ennél többet nem tudott mondani, ahogy láttam, igazat beszélt, és már több mint egy hónapja nem látta Ruba Mihályt. Ezután, amennyire csak tőle telhetett, körbemutogatott a tetőről, a fények megvilágította várost bámultuk későig, végül, a történet természetes folyománya-ként, a hotelszobámban kötöttünk ki.

Azt hiszem, nem sokkal hajnal előtt ébredtem meg, Monica mélyen aludt, hallottam a szuszogását a félhomályban, de azt is hallottam, hogy valaki az ágyhoz lép, és első döbbenetemben nem is bírtam eldönteni, ébren vagyok-e, avagy álmodom, valahogy fölkapcsoltam az éjjeli lámpát, és akkor megbizonyosodhattam, hogy igenis nem alszom. Az ágy végénél Ruba Mihály állt, rögtön rájöttem, hogy ő az, nem lehettek kétségeim, nem

Büszke muszálybetyárok, 2011, olaj, vászon, 170x150 cm

Vadnak született, 2010, 40x30 cm

gondolhattam másvalakire, csakis Ruba Mihálynak kellett lennie, és valóban nem tévedtem, mert a hirtelen fényre felébredő Monica siktva ült fel az ágyban, és látszott rajta, hogy a rémületen túl megismeri a fiút, vagyis éppen olyan arcot vágott, mint aki egy számára ismerős személytől ijed meg, és arról is megfélekedett, hogy mezítelen fölsőtestét eltakarja. Amint kiderült, a fiú mégiscsak ott tartózkodott a Nemzeti tetőteraszán, tőlünk nem messzire, majd amikor hazaindultunk, követett a szállodáig, majd valahogy bejutott a hotelbe, és némi keresgélés után megtalálta a szobánkat is, ami nem lehetett nehéz, hiszen lefekvés előtt többször is kimentünk friss levegőt szívni az erkélyre. Nehéz lenne hűen ábrázolni azt az éjszakát, és megfelelőképp leírni mindazokat az eseményeket, amelyek azután sok álmatlan éjszakát okoztak, nem csak nekem, hanem Monicának is, hiszen a lány is tanúja volt mindennek. Hallotta, ahogy Ruba Mihály elmondja szüleinek a halálát, részletesen leírja az utolsó éjszakájukat, a maga fekvőhelyét a hálószobában elhe-

lyezett gyerekágyban, a gyakorlott szökéseit a kiságy laza rácsai között, apja bejelentetlen fegyverét, ahogy az íróasztal alsó szekrényéből kiemeli, ahogy szokása szerint becsuszoszan szülei közé az ágyukba, és ahogy a pisztollyal játszadozva az alvó apját tarkón lövi, majd rémülten, ordítva a felébredő anyát, ahogy újra elsül a fegyver a kezében, ahogy minden csupa vér és agyvelő, ahogy végül sokára, nagyon sokára elalszik, mert álomba sírja magát, és ahogy végül megtalálják őket. Láttam, ahogy Ruba Mihály előveszi a gyilkos fegyvert, ahogy ránk fogja, először rám, majd rá, és közben hosszasan magyarázza a távol-keleti módszer lényegét, az emlékezés soha nem látott folyammá dagadását, a visszatérést a születés előtti hónapokra, hetekre, napokra és órákra és percekre, a visszatérést a semmibe, a végtelenné tágított nemléte, önmagába, és ahogy végül a tárban maradt egyetlen golyóval főbe lövi magát, ahogy mi is vérben és agyvelőben ázva állunk előtte, az emlékezés legeslegutolsó, vagy tán első jelzőbójáiként, amiken túl egy egészen más világ kezdődik.

Abban az évben, ahogy várható volt, gyönyörű ősz köszöntött be, Monicával leutaztunk Mamaiára, onnan le, délre a bolgár határig és kifeküdtünk a Vama Veche-i nudisták közé, és bár Monica szeméremajkait hívogatóbbaknak találtam mindennél, sehogyan sem feledhettem el Ruba Mihályt, aki, íme, magával rángatott az örökké létező dolgok birodalmába. Azt sem tudtam egyelőre eldönteni, hogy megírom-e a riportot róla, és azt sem, hogy meddig maradhatok egyáltalán Monica közelében, aki nehezen és kitarító ragaszkodással épült fel pszichés megpróbáltatásaiból. És még csak abban sem voltam bizonyos, hogy használna-e a lánynak, ha elmondanám azt, ami a rendőri jegyzőkönyvekben világosan szerepel, és amire még Ruba Mihály sem emlékezett, és nem is említette, hogy szüleit haláluk előtt megbilincseltek, amire egy gyermek nem lehetett képes. Egyelőre csak feküdtem az indián nyárkellős közepén, a Fekete-tenger partján, mellettem a gyönyörű asszony, aki semmi mást nem akart, csak felejteni.